

Кисіль Ю. Р., магістр, Булгакова Т. В., доц.

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ІСНУЮЧОЇ БУДІВЛІ

Анотація. Метою дослідження є визначення особливостей дизайну інтер'єру мистецького простору, створеного шляхом адаптації існуючої будівлі з урахуванням функціональних вимог, естетичних потреб та архітектурної спадщини. В даній роботі визначено підходи до інтеграції архітектурної спадщини в дизайн сучасних мистецьких просторів; визначено особливості функціонального зонування приміщень для мистецьких подій; виявлено сучасні тенденції в дизайні інтер'єру мистецьких центрів в адаптованих будівлях на основі аналізу успішних реалізованих проєктів мистецьких просторів, створених шляхом адаптації старих будівель в Україні та за кордоном.

Ключові слова: дизайн інтер'єру, адаптація будівлі, мистецький простір, функціональність, архітектурна спадщина, інноваційні рішення, багатофункціональність.

Kysel Y. R., Bulhakova T. V.

Kyiv National University of Technologies and Design

FEATURES OF INTERIOR DESIGN OF ART SPACE IN THE CONDITIONS OF ADAPTATION OF THE EXISTING BUILDING

Abstract. This study aims to identify the specific interior design features for an art space created by adapting an existing building, considering functional requirements, aesthetic needs, and architectural heritage. This work defines approaches to integrating architectural heritage into the design of contemporary art spaces; identifies the characteristics of functional zoning for spaces used in art events; and reveals current trends in the interior design of art centers housed in adapted buildings. The analysis is based on successful projects of art spaces created by adapting historic buildings in Ukraine and abroad.

Keywords: interior design, building adaptation, art space, functionality, architectural heritage, innovative solutions, multifunctionality.

Вступ. В сучасних умовах відродження історичних будівель для нових культурних і мистецьких цілей стає все більш актуальним. У цьому контексті дизайн інтер'єру відіграє ключову роль, адже він має забезпечити комфорт і функціональність простору, не порушуючи його історичної автентичності. Адаптація старих будівель під нові функції – процес складний, що потребує ретельного аналізу та планування.

Аналіз літератури демонструє кілька підходів до адаптації старих будівель. Зокрема, у роботах таких дослідників, як Чарльз Дженкс [3] і Рем Колхас [4], підкреслюється значення взаємодії між новим і старим в архітектурі та дизайні. Дженкс акцентує на "архітектурному метаболізмі", що дозволяє змінювати і пристосовувати простір відповідно до нових викликів, зберігаючи при цьому його автентичність [3]. Колхас, у свою чергу, фокусується на постмодерністському підході до інтеграції сучасних матеріалів і технологій у старі конструкції [4].

Важливими є також праці українських дослідників, таких як Ганна Федорівна [16], яка розглядає питання збереження культурної спадщини при реконструкції будівель [16, с. 34–45]. Оксана Рудакевич [15] вказує на вплив сучасних технологій на адаптацію архітектурної спадщини, відзначаючи їхню здатність гармонійно інтегруватися у старі будівлі, забезпечуючи необхідні умови для їхньої функціональності. Дослідження Марини Левченко [12], присвячене особливостям проєктування мистецьких просторів в

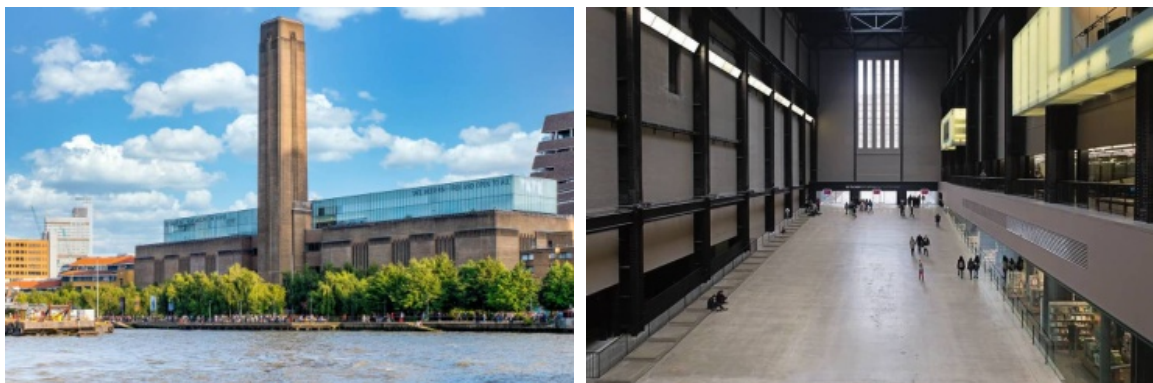
історичних будівлях, де основна увага приділяється пошуку балансу між естетикою та функціональністю простору.

Важливий внесок також роблять такі дослідники, як Л.М. Василенко [10], яка досліджує принципи сталого дизайну інтер'єрів, що дозволяють інтегрувати екологічні та естетичні вимоги, та І.С. Захарченко [11], що аналізує досвід європейських країн у створенні мистецьких просторів у адаптованих будівлях. Також в даному дослідженні згадані наукові праці Д. Суджика [7], Г. Ходжа [2], О.В. Чигира [18].

Постановка завдання. Основною метою цієї роботи є дослідження особливостей дизайну інтер'єру мистецьких просторів, що розміщуються в адаптованих будівлях. Для досягнення цієї мети необхідно визначити підходи до інтеграції архітектурної спадщини в дизайн сучасних мистецьких просторів; визначити особливості функціонального зонування приміщень для мистецьких подій; визначити сучасні тенденції в дизайні інтер'єру мистецьких центрів в адаптованих будівлях на основі аналізу успішних мистецьких просторів, створених шляхом адаптації старих будівель в Україні та за кордоном.

Результати дослідження.

1. Інтеграція архітектурної спадщини в дизайн сучасних мистецьких просторів. Дослідження показали, що успішна адаптація старих будівель під сучасні мистецькі простори базується на збалансованому підході до збереження історичної автентичності та впровадження сучасних функцій. Ключовими підходами до інтеграції спадщини є збереження архітектурних деталей (наприклад, оригінальних фасадів, арок, колон), використання автентичних матеріалів та акцентування на історичних елементах через нові інтер'єрні рішення. Вдалими прикладами є реконструкції, де старі елементи не лише зберігаються, але й стають центральними в композиції сучасного простору [12, с. 12–19]. Це дозволяє підкреслити зв'язок між минулим і сучасністю, роблячи простір унікальним та неповторним. Наприклад, проект Tate Modern у Лондоні показав, як можна перетворити старий індустріальний об'єкт у сучасний культурний центр, не втрачаючи його автентичності (рис. 1).

Джерело: побудовано автором на підставі [2].

Рис. 1. Фото будівлі та інтер'єру галереї Tate Modern (Лондон, Англія)

2. Мистецькі простори, як нова функція старих будівель. Формування мистецьких просторів в умовах адаптації існуючих будівель стає дедалі важливішим аспектом сучасної архітектури та дизайну. Це процес, що поєднує в собі збереження культурної спадщини з додаванням нових функцій та сучасних технологій. Мистецькі простори, як нова функція старих будівель, відображають сучасні запити на трансформацію історичних і промислових об'єктів у місця для культурної діяльності та творчості. Такі простори зазвичай потребують змін у плануванні та інтер'єрі для того,

щоб відповідати новим вимогам комфорту, безпеки та функціональності, не порушуючи при цьому історичної автентичності споруд [18, с. 256].

Одним з основних сучасних підходів до адаптації є інтеграція сучасних матеріалів і технологій у старі конструкції. Наприклад, скло, сталь, а також інноваційні освітлювальні рішення широко використовуються для адаптації інтер'єрів [11, с. 52–61]. Ці елементи дозволяють створювати відкриті, гнучкі простори, які відповідають потребам сучасного мистецького процесу. Важливою особливістю є використання модульних конструкцій та мобільних перегородок, що забезпечують можливість швидкої трансформації простору під різні типи подій – від виставок до творчих майстер-класів.

Сучасні тенденції в адаптації будівель під мистецькі простори також включають використання технологій «розумного» управління приміщеннями, що дозволяє оптимізувати використання енергоресурсів, а також інтеграцію мультимедійних технологій для створення інтерактивних виставок і перформансів. Важливим чинником є створення комфортного середовища як для митців, так і для відвідувачів

3. Особливості функціонального зонування приміщень для мистецьких подій.

Аналіз функціонального зонування показав, що сучасні мистецькі простори повинні бути максимально гнучкими, щоб підтримувати різні формати подій – від виставок до перформансів і майстер-класів [1]. Головними вимогами до такого зонування є модульність і можливість швидкої трансформації простору.

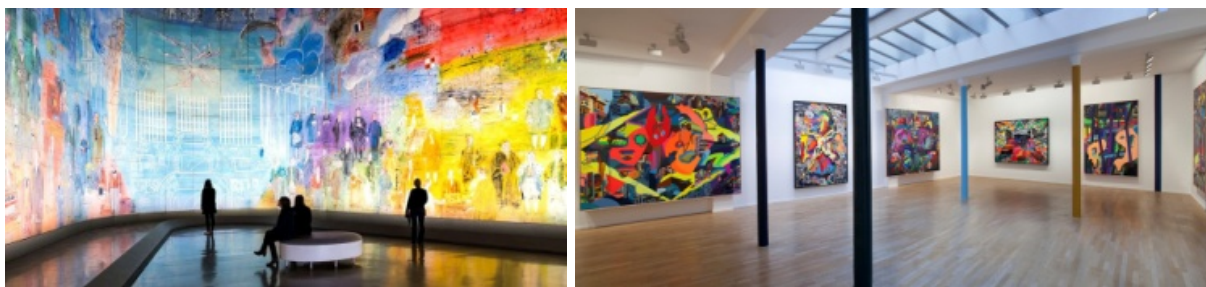
Наприклад, успішне зонування забезпечується через мобільні перегородки, модульні меблі та використання багатоцільового освітлення. Це дозволяє легко змінювати функціональне призначення зон, не порушуючи загальної концепції дизайну. Такий підхід був застосований на заводі «Арсенал» у Києві, де приміщення можуть трансформуватися залежно від проведених заходів – від виставок до конференцій і концертів (рис. 2).

Джерело: побудовано автором на підставі [13].

Рис. 2. Фото будівлі та інтер'єру Мистецького арсеналу (Київ, Україна)

Центр Помпиду (Париж) є прикладом багатофункціонального мистецького простору, де інтегровані різні зони для експозицій, виставок, конференцій та культурних заходів. У цій будівлі використано відкриті площі, що дозволяють гнучко змінювати планування відповідно до потреб. Велика увага приділяється візуальному сприйняттю простору – завдяки скляним фасадам і відкритим поверхням забезпечується зв'язок між інтер'єром і зовнішнім світом. Це дає змогу організовувати заходи різного масштабу та формату, що особливо важливо для мистецьких просторів (рис. 3).

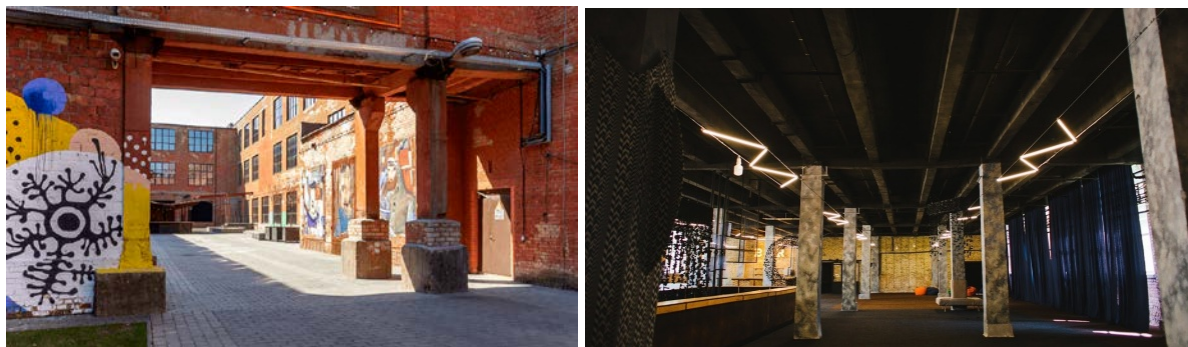

Джерело: побудовано автором на підставі [17].

Рис. 3. Фото інтер'єру багатофункціонального мистецького простору центру Помпиду (Париж, Франція)

4. Приклади успішних мистецьких просторів, створених шляхом адаптації старих будівель в Україні та за кордоном. Успішні проекти з адаптації старих будівель під мистецькі простори демонструють різноманітність підходів до реставрації та реконструкції. В Україні, одним із яскравих прикладів є арт-завод «Платформа» в Києві, де колишній індустріальний об'єкт перетворено на багатофункціональний простір для проведення фестивалів, виставок та інших культурних подій (рис. 4).

На міжнародному рівні варто відзначити проект музею сучасного мистецтва Tate Modern у Лондоні, де колишню електростанцію адаптували під музей із мінімальним втручанням у оригінальну структуру будівлі. Інший приклад, такий як музей сучасного мистецтва МАХХІ в Римі, демонструє, як інноваційні рішення можуть співіснувати з історичною архітектурою (рис. 5).

Джерело: побудовано автором на підставі [9].

Рис. 4. Фото арт-заводу «Платформа» (Київ, Україна)

Джерело: побудовано автором на підставі [5].

Рис. 5. Вхід у музей на збереженому фасаді казарми Монтелло (Рим, Італія)

Адаптація старих будівель до сучасних мистецьких потреб часто потребує використання інноваційних технологій, таких як інтегровані системи освітлення, акустики та клімат-контролю [1]. У прикладі музею Whitney в Нью-Йорку було застосовано рішення, які забезпечують не тільки комфорт для відвідувачів, але й захист експонатів від перепадів температури та вологості. Водночас важливу роль відіграють екологічні підходи, такі як використання відновлювальних матеріалів та зменшення енергоспоживання. Використання LED-освітлення та енергоефективних систем вентиляції дозволяє зменшити вуглецевий слід будівлі, що є актуальним у сучасному контексті сталого розвитку (рис. 6).

Джерело: побудовано автором на підставі [14].

Рис. 6. Музей Whitney (Нью-Йорк, США)

У світі існує чимало прикладів успішної адаптації будівель під мистецькі простори. Варто згадати галерею Zeitz MOCAA у Кейптауні, створену в колишньому зерноскладі, де архітектори вирізали внутрішню частину будівлі для створення унікальних просторів (рис. 7). Ці приклади показують, як можна зберегти архітектурну спадщину, інтегрувавши її у сучасні мистецькі простори, що функціонують за новими стандартами [8].

Джерело: побудовано автором на підставі [8].

Рис. 7. Галерея Zeitz MOCAA (Кейптаун, Південно-Африканська Республіка)

5. Використання екологічного підходу та сучасних технологій в адаптації старих будівель під мистецькі центри. Одним з основних трендів сучасної адаптації старих будівель є впровадження екологічних рішень та технологій. Дослідження показали, що використання енергоефективних систем (LED-освітлення, сонячні панелі, системи автоматизованого управління кліматом) дозволяє не тільки знизити експлуатаційні витрати, але й забезпечити комфортні умови для відвідувачів [2].

Успішні приклади адаптації з використанням екологічних підходів можна побачити на прикладі центру Pompidou-Metz у Франції, де впроваджено системи природної вентиляції, що зменшують енергоспоживання будівлі (рис. 8). В Україні екологічні підходи також використовуються, зокрема в проектах реконструкції колишніх промислових об'єктів, де особливу увагу приділяють переробці будівельних матеріалів та використанню «зелених» технологій.

Джерело: побудовано автором на підставі [6].

Рис. 8. Центр Pompidou-Metz (Мец, Франція)

Висновки. Дизайн інтер'єру мистецького простору в умовах адаптації існуючої будівлі вимагає глибокого розуміння як історичної, так і сучасної архітектури. Інтеграція архітектурної спадщини дозволяє зберегти унікальність будівлі, тоді як функціональне зонування та гнучкість простору забезпечують його багатофункціональність. Використання сучасних технологій і екологічних підходів дозволяє створювати комфортні умови як для митців, так і для відвідувачів. Приклади таких проектів, як арт-заказ «Платформа» в Києві та Tate Modern у Лондоні, демонструють ефективність інтеграції нових рішень у історичні об'єкти. Екологічні підходи та енергоефективні технології є важливою складовою адаптації, що забезпечує стійкість будівель і комфорт для відвідувачів. Поєднання цих факторів дозволяє створювати унікальні, функціональні та культурно цінні простори.

Список використаної літератури

1. Banham R. The Architecture of the Well-Tempered Environment. London: Architectural Press, 1984. 320 p.
2. Hodge G. Tate Modern: Building a Museum for the 21st Century. London: Tate Publishing, 2000. 128 p.
3. Jencks Ch. The Language of Post-Modern Architecture. 6th ed. London: Academy, 1991. 204 p.
4. Koolhaas R., Mau B. S, M, L, XL. New York: Monacelli Press, 1998. 1344 p.
5. МАХХІ. Найбільший об'єкт у портфоліо Захі Хадід. URL: <https://pragmatika.media/maxxi-samyj-krupnyj-obekt-v-portfolio-zahi-hadid/>
6. Shigeru Ban Architects. Centre Pompidou-Metz. URL: <https://www.world-architects.com/pt/shigeru-ban-architects-tokyo/project/centre-pompidou-metz>.
7. Sudjic D. The Edifice Complex: How the Rich and Powerful Shape the World. New York: Penguin Press, 2006. 496 p.
8. Zeitz MOCAA: A Contemporary Museum in a Grain Silo. URL: <https://www.archdaily.com/877496/zeitz-mocaa-a-contemporary-museum-in-a-grain-silo>.

9. Арт-завод Платформа. URL: <https://bzh.life/mesta-i-veshi/art-zavod-platforma-v-kievi-zapraczyuvav-yak-kreativnij-klaster/>
10. Василенко Л. М. Сталый дизайн інтер'єрів: естетика та функціональність. Дім архітектури. Львів, 2019. 232 с.
11. Захарченко І. С. Мистецькі простори в адаптованих будівлях: досвід європейських країн. *Архітектурний журнал*. 2021. № 2 (11). С. 52–61.
12. Левченко М. Особливості проектування мистецьких просторів в історичних будівлях. *Дизайн та архітектура*. 2019. № 4 (9). С. 12–19.
13. Мистецький Арсенал. Історія створення. URL: <https://artarsenal.in.ua/istoriya/>
14. Музей американського мистецтва Whitney. URL: <https://archi.ru/projects/world/4446/muzei-amerikanskogo-iskusstva-uitni-novoe-zdanie>.
15. Рудакевич О. Вплив сучасних технологій на адаптацію архітектурної спадщини. *Архітектурний вісник*. 2017. № 1 (12). С. 58–63.
16. Федорівна Г. Збереження культурної спадщини у процесі адаптації старих будівель. *Український архітектурний журнал*. 2010. № 2 (5). С. 34–45.
17. Центр Жоржа Помпиду. Суміш архітектурних стилів. URL: <https://planetofhotels.com/guide/ru/franciya/parizh/centr-zhorzha-pompidu>.
18. Чигир О. В. Архітектурна спадщина та дизайн: сучасні тенденції адаптації. Архітектура і культура. Київ, 2020. 256 с.